

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.050.51.2025.1.MKA(DT)
3904787.15749087.12665042
Warszawa, 07-08-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posłanki Darii Gosek-Popiołek oraz grupy Posłów w sprawie zgody GDOŚ na odstrzał trzech osobników niedźwiedzia brunatnego w Bieszczadach, K10INT10897 – przedstawiam wyjaśnienia poniżej.

Ad. pyt. 1 i 2: Na jakiej podstawie prawnej oraz merytorycznej wydano decyzję o odstrzale tych trzech osobników? Jakie konkretnie dane i ekspertyzy posłużyły do „szczegółowej analizy sytuacji”? Kto przeprowadzał te analizy? Czy analiza obejmowała ocenę wpływu odstrzału na stan lokalnej i ogólnopolskiej populacji?

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 i ust. 4, w związku z art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹ (dalej uop) na odstępstwo od zakazu umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną ścisłą może zezwolić Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie jest to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt oraz jeżeli zachodzi jedna z przesłanek materialno-prawnych, wskazanych w art. 56 ust. 4 pkt 1 - 6 uop.

Zgoda taka wydawana jest w formie decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego², postępowanie to przewiduje zebranie dowodów, ich rozpatrzenie oraz orzekanie w oparciu o te dowody. W każdej sprawie administracyjnej Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zbiera dowody z udziałem wnioskodawcy, właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz, o ile zaistnieje taka potrzeba, innych podmiotów mogących przyczynić się do rzetelnego rozpatrzenia sprawy i wydania decyzji. Zgodnie z przepisami postępowania, każda decyzja administracyjna zawiera uzasadnienie prawne i faktyczne – podstawy wydania konkretnej decyzji zawierane są w jej uzasadnieniu.

Postępowania administracyjne prowadzone przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska przewidują m.in. analizę materiałów dowodowych. Badane są dane wynikające z podania wnioskodawcy, ich podstawy oraz prawidłowość przyjętych założeń. Następnie analizuje się dane zbierane z urzędu (w tym opracowania fachowe, publikacje przedmiotowe, prace dot. gatunku) i z udziałem wyspecjalizowanych organów administracji (regionalny dyrektor ochrony środowiska). Ostatecznie badane są stanowiska i opinie innych podmiotów, jeżeli charakter sprawy powodował potrzebę ich pozyskania.

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 572, z późn. zm.

Zebrany w sprawie materiał, pozwalał na ocenę całokształtu sprawy, w tym w szczególności dokonanie rzetelnej analizy czy w przedmiotowej sprawie zaistniały łącznie przesłanki umożliwiające wydanie odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków chronionych. Swój tok myślenia Organ przedstawił i wyjaśnił stronom w uzasadnieniu decyzji, zarówno w zakresie analizy racjonalnych rozwiązań alternatywnych, nieszkodliwości dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji chronionych gatunków zwierząt i spełnienia przesłanek indywidualnych.

Ad. pyt. 3: Czy rozważano lub wdrożono jakiegokolwiek alternatywne metody zaradcze przed sięgnięciem po skrajny środek, jakim jest odstrzał? W szczególności: Czy podjęto próby edukacji lokalnej społeczności i turystów w zakresie przechowywania odpadów? Czy prowadzono działania zabezpieczające kompostowniki, śmietniki oraz inne źródła dostępnego dla dzikich zwierząt pożywienia? Czy analizowano sposób prowadzenia gospodarki odpadami przez gminę Cisna pod kątem zmniejszenia potencjalnych konfliktów między ludźmi a dzikimi zwierzętami?

Postępowanie dotyczące udzielenia zgody na odstępstwo od zakazu umyślnego zabicia osobnika gatunku objętego ochroną ścisłą nie jest szczególnym rodzajem postępowania. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ma świadomość, że postępowanie wymusza rozważenie rozwiązań alternatywnych (por. wprowadzenie do art. 56 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody), zatem każdorazowo w przypadku podań dotyczących umyślnego zabicia osobników sprawdza, czy wyczerpano rozwiązania nieletalne. Nie inaczej jest nawet wówczas, gdy rozpatrywany przypadek dotyczy osobnika gatunku zaliczonego do najbardziej niebezpiecznych, w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 sierpnia 2011 r. w sprawie gatunków zwierząt niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi³, a które z przyczyn naturalnej agresywności lub właściwości biologicznych mogą stanowić poważne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi (por. zał. nr 1 do powołanego rozporządzenia) – przypadek ten dotyczy wszystkich niedźwiedziowatych (Ursidae spp.). W sprawie będącej powodem wniesienia interpelacji, wnioskodawca uprawdopodobnił w sposób wystarczający, że w celu przeciwdziałania zagrożeniu dla zdrowia i życia ludzi, niezbędne jest udzielenie określonego zezwolenia. Niewyczerpanie rozwiązań alternatywnych, w rozumieniu przepisów postępowania, skutkowałoby odmową udzielenia zgody na odstępstwo od zakazu.

W przypadku Gminy Cisna GDOŚ już w styczniu 2025 r wskazał m.in., że warto na bieżąco monitorować miejsca, w których dotychczas obserwowano niedźwiedzie, sporządzać dokumentację (np. notatki, fotografie), a w przypadku pojawienia się niebezpiecznych sytuacji z udziałem osobników tego gatunku i podtrzymania woli uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu umyślnego zabicia osobników stwarzających realne zagrożenie dla bezpieczeństwa osób przebywających na terenie Gminy Cisna, tj. podążających za ludźmi lub próbujących wejść do zamieszkałych budynków lub niesprobowanych zachowujących się agresywnie, należy złożyć nowy wniosek, w którym znajdą się wszystkie elementy wymienione w art. 56 ust. 6 uop (ważne, aby przekazać informacje zawarte zarówno w poprzednim wniosku jak i jego uzupełnieniu). Koniecznym jest także wykorzystanie okresu zimowego na wdrożenie na poziomie gminnym stosownych rozwiązań minimalizujących ryzyko powstawania sytuacji konfliktowych w roku 2025

---

³ Dz. U. Nr 173 poz. 1037

i latach kolejnych. Niezbędnym jest poprawa zabezpieczania odpadów komunalnych i pokarmu pochodzenia antropogenicznego.

W niniejszej sprawie Wójt Gminy Cisna przekazał informacje o podjętych działaniach prewencyjnych i minimalizujących sytuacje konfliktowe z udziałem niedźwiedzi, od poprzednio złożonego wniosku w tej samej sprawie. Poinformowano, że od kwietnia zeszłego roku zwiększono dwukrotnie częstotliwość odbioru odpadów, a od lipca częstotliwość odbierania odpadów zwiększono do czterech w miesiącu. Zwiększono ilość kontroli (gospodarstw domowych i przedsiębiorców) związanych z gospodarowaniem odpadami. Przeprowadzono spotkania informacyjne z mieszkańcami w temacie prawidłowej gospodarki odpadami i postępowaniu w przypadku kontaktu z drapieżnikami. Kampania informacyjna prowadzona jest również w szkole podstawowej. Na stronie internetowej Urzędu, BIP oraz poprzez smsy do mieszkańców wysyłane były komunikaty dotyczące drapieżników oraz konieczności zabezpieczania odpadów (komunikaty w załączeniu). Zwiększono częstotliwość opróżniania przydrożnych koszy. Odpady zbierane są przez pracowników gminy każdego dnia. Zakupiono również pistolet hukowy i petardy.

Warto też podkreślić, że kwestie edukacyjne czy dot. poprawy gospodarki odpadami były sygnalizowane gminom na stronach internetowych GDOŚ i rdoś, np.:

<https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow/niedzwiedz-lub-wilk-pod-domem-lub-na-szlaku-co-robic>

<https://www.gov.pl/web/gdos/jak-odpowiednio-reagowac-na-incydenty-z-udzialem-wilkow-informacja-dla-gmin>

Ad. pyt. 4 W komunikacie GDOŚ przywoływany jest dokument z 2011 roku "Program ochrony niedźwiedzia brunatnego Ursus arctos w Polsce - projekt". Czy MKiŚ planuje przyjąć ten lub analogiczny program?

Przywołane w pytaniu opracowanie ma charakter ekspercki. Na chwilę obecną nie ma planu by nadawać temu opracowaniu charakter oficjalny. Nie ma także planu by opracować podobny dokument – co do zakresu.

Obecnie niedźwiedź nie spełnia formalnych kryteriów, by taki program opracować. Stopień zagrożenia wg kryteriów Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) to LC – najmniejszej troski (least concern). Tymczasem programy ochrony gatunków dedykowane są gatunkom zagrożonym wyginięciem. Tym niemniej wiele zawartych propozycji w projekcie programu ochrony niedźwiedzia jest wykorzystywana zarówno w planowaniu ochrony przyrody jak również wykonywaniu prawa w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych. Warto zaznaczyć, że przedmiotowe opracowanie zawiera także wskazówki kwalifikujące sytuacje niebezpieczne z udziałem niedźwiedzi i przewidujące konieczność eliminacji poszczególnych osobników tego gatunku. Tym samym przyjęcie programu ochrony niedźwiedzia nie jest równoznaczne z brakiem możliwości wydawania zezwoleń na eliminację zwierząt stwarzających zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że programy ochrony zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów, to dokumenty przygotowane w oparciu o art. 57 uop, zatwierdzone przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Programy/strategie zarządzania gatunkami objętymi ochroną nie stanowią źródła

powszechnie obowiązującego prawa. Mogą być ewentualnie swoistymi wytycznymi do postępowania, ale nie będą obligować żadnego podmiotu do podejmowania konkretnych działań.

Brak takiego programu/strategii dla konkretnego gatunku nie oznacza więc luk w jego ochronie. Ochrona gatunkowa (i wszystkie zasady z tym związane, np. zakazy na niektóre czynności i konieczność uzyskiwania ewentualnych zezwoleń) wynika bowiem z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt⁴, zgodnie z którym niedźwiedź objęty jest ochroną ścisłą, wymaga ochrony czynnej i ustalania stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

System zarządzania gatunkami objętymi ochroną gatunkową w Polsce oparty jest o system odstępstw od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną. System ten pozwala na skuteczną ochronę poszczególnych gatunków, poprzez utrzymanie ich właściwego stanu ochrony, jak i realizacji uzasadnionych działań związanych z działalnością człowieka.

Zasady obowiązujące w polskim prawodawstwie wprost odzwierciedlają przepisy ujęte w Dyrektywie Siedliskowej – art. 12 i 16. Trzeba także podkreślić, że sprawy dotyczące udzielania odstępstw od zakazów w sprawie ochrony gatunkowej rozstrzygane są w drodze decyzji administracyjnych, a więc prowadzone są w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego. Wnioskodawcy mają więc pewność, że ich sprawy prowadzone są skrupulatnie i wszechstronnie z zachowaniem wszelkich standardów. Oczywiście przepisy ww. kodeksu zawierają także szereg wymogów względem wnioskodawców. W związku z tym, kierunek orzekania w dużym stopniu zależy od szczegółowości informacji zawartych we wnioskach, ich kompletności i reakcji wnioskodawców na wezwania organu. Rozstrzyganie przedmiotowych kwestii w drodze decyzji administracyjnych umożliwia także wnioskodawcom niezadowolonym z otrzymanej decyzji kierowanie środków zaskarżenia (wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub skarga do sądu administracyjnego).

Ad. pyt. 5: Jakie środki zostaną podjęte, żeby uzyskać pewność, że to akurat te 3 konkretne niedźwiedzie zostaną odstrzelone? Niedawno na Słowacji w analogicznej sytuacji odstrzelono niedźwiedzie, które nie podchodziły do domostw, ale po prostu zostały spotkane przez myśliwych.

Decyzje dotyczące stosowania środków letalnych są precyzyjnie obwarowywane na poziomie redagowania warunków jej wykonania (por. art. 56 ust. 7 uop). Decyzje wyraźnie wskazują w jakich okolicznościach zastosowanie środka jest dopuszczalne oraz jakie środki kontroli każdorazowo należy zapewnić, w celu zapewnienia prawidłowego wykonania decyzji. Nie ma zatem mowy o dowolności wykonania odstępstwa, bowiem nie jest dozwolone „polowanie”, a jedynie zarządzenie określonej sytuacji kryzysowej w zakresie bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi.

Warunki niniejszej decyzji są następujące:

---

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2380

1. Zabite mogą być wyłącznie osobniki zbliżające się do ludzi bądź penetrujące regularnie siedziby lub siedliska ludzkie, stwarzając tym samym realne zagrożenie dla bezpieczeństwa osób przebywających na terenie Gminy Cisna.
2. Działania zmierzające do zniwelowania zagrożenia ze strony niedźwiedzi będą skierowane na pojedyncze osobniki.
3. Zabicie może nastąpić dopiero, po wcześniejszej próbie wykonania płoszenia z użyciem broni gładkolufowej z amunicją specjalną niepenetrującą, chyba że kwestie organizacyjno-techniczne uniemożliwią Policji lub innej jednostce uprawnionej do stosowania tego typu amunicji, zastosowanie takiego płoszenia lub gdy zagrożenie powstanie na tyle szybko, że obiektywne zastosowanie tego płoszenia nie będzie możliwe lub zasadne.
4. Zabicie nastąpi w miarę możliwości w jak najbliższej odległości od miejsca wystąpienia zagrożenia, przy zachowaniu warunków bezpieczeństwa przy wykonywaniu strzału w szczególności na obszarach przy zabudowaniach, a w przypadku braku możliwości spełnienia tego warunku co do lokalizacji, niedźwiedź może być tropiony najdalej do granicy lasu.
5. Przed podjęciem działań mających na celu dokonanie odstrzału przedmiotowych zwierząt, osoba uprawniona do tej czynności poinformuje o tym fakcie zarządy kół łowieckich dzierżawiących obwody łowieckie na terenie planowanego odstrzału.
6. Odstrzał osobników objętych niniejszym zezwoleniem zostanie wykonany przez osoby posiadające uprawnienia do korzystania z myśliwskiej broni palnej, upoważnione przez Wójta Gminy Cisna.
7. Po odstrzale zostanie sporządzona dokumentacja fotograficzna zabitego zwierzęcia oraz odnotowana dokładna lokalizacja jego zabicia.
8. Zabite zwierzę zostanie zbadane przez lekarza weterynarii – na tę okoliczność zostanie spisany protokół zawierający informacje o wyeliminowanym osobniku (wiek, płeć, ewentualne widoczne zmiany chorobowe, dokładna lokalizacja zabicia zwierzęcia).
9. Bezpośrednio po dokonaniu odstrzału Wnioskodawca poinformuje telefonicznie (nr tel. 669-660-648) Zastępcę Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o zaistniałym fakcie.
10. Wnioskodawca umożliwi wszystkim zainteresowanym ośrodkom naukowym, posiadającym odpowiednie zezwolenia, na wykonywanie czynności związanych z pobieraniem od zabitego zwierzęcia materiału do badań.

W tym miejscu należy nadmienić, że w sprawie decyzji będącej przedmiotem niniejszej interpelacji, Wójt Gminy Cisna złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Ww. wniosek wstrzymuje wykonanie dotychczasowej decyzji.

Ad. pyt. 6: Jakże konkretnie działania zostaną podjęte by (cytując komunikat GDOŚ) doszło do „zmniejszenia konfliktów na linii człowiek-niedźwiedź oraz do zmniejszenia liczby szkód powodowanych przez niedźwiedzie w mieniu”? Jakże działania legislacyjne są planowane i kiedy?

O bieżących i przyszłych zamierzeniach w obszarze godzenia kwestii występowania niedźwiedzia brunatnego i ludzi Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska informował oficjalnie w serwisie gov.pl. W komunikatach z 9, 10 i 17 lipca 2025 r. GDOŚ zakomunikował m.in. podjętą inicjatywę zmiany przepisów dotyczących użycia amunicji niepenetracyjnej do odstraszenia problemowych osobników (warunkowanie awersyjne), powstanie grupy interwencyjnej w 2026 roku oraz prowadzenie monitoringu problematycznych osobników (szczegóły w komunikatach⁵).

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

---

⁵ <https://www.gov.pl/web/gdos/decyzja-w-sprawie-osobnikow-niedzwiedzia-brunatnego-w-gminie-cisna-ma-dac-mozliwosc-reakcji-w-sytuacji-zagrozenia-na-terenach-zamieszkalych>
<https://www.gov.pl/web/gdos/co-3-dni-niedzwiedzie-zagrazaja-mieszkancom-gminy-cisna>
<https://www.gov.pl/web/gdos/bezpieczenstwo-ludzi-i-dobro-zwierzat---jest-plan-dzialan-w-sprawie-niedzwiedzi-z-cisnej>